

NEKI PROBLEMI TVORBE RIJEČI

UDK 801.541.1

Izvorni znanstveni članak. Primljen 15. 9. 1986.

U tvorbi riječi suvremenoga jezika proučavanoj u sinkronijskoj perspektivi lingvist mora dobro riješiti problem motiviranosti riječi, a katkada je teško postaviti oštru granicu među riječima koje su žive tvorenice i onima koje više nisu motivirane u svijesti govornika, a da se ne poseže u povijest jezika i da se ne isključe historijske usporedbe. Povezanost s formalnog i sintaktičko-semantičkog stajališta mora biti vidljiva u svakom tvorbenom paru. Lingvist mora proučavati slučajeve supletivizma u okviru tvorbe riječi, pogotovo u transformacijskom pristupu tvorbi riječi. Uvođenje leksičkog supletivizma u tvorbu riječi omogućuje da se uspostavi semantička motivacija u nekim grupama izvedenica, jer kod leksičkog supletivizma radi se samo o semantičkoj motivaciji, dok morfološka motivacija u istima ne postoji.

Postankom riječi i tvorbom riječi nije se moguće baviti odvojeno od njihova značenja i njihovih funkcija, jer je ovo dvoje nedjeljivo vezano s oblikom riječi, koji one svojim postankom dobivaju. Riječi upravo i postaju da se njima nešto označi, i postaju to baš onda kada je potrebno da se njima što označi. Gramatička razina jezika je konstantnija, dok leksička razina doživljava brže promjene i inovacije. Dovoljno je usporediti leksik jednog jezika na dijakronijski različitim razinama, i to naročito u onim vremenskim razdobljima gdje su se kulture najviše mijenjale i kad se društvo najviše razvijalo. Leksička se strana jezika na ovim dijakronijski različitim razinama jezika razvija mnogo brže i raznovrsnije od morfološke i sintaktičke. To posebno vrijedi za rječnik znanosti, kulture i tehnike koji se bogati stalno kako se te discipline razvijaju.

Svakako, glavni izvor leksičke kreativnosti u jeziku je tvorba riječi. Polazeći s tog stanovišta, tvorbu riječi treba promatrati prvenstveno u perspektivi leksikološkog studija. Promatrajući tvorbu riječi prvenstveno u perspektivi leksikološkog studija, ne znači da se morfološki aspekti zanemaruju ili odbacuju, nego da se promatraju samo oni morfološki aspekti koji su bitni za leksikologiju, npr. promjene koje nastaju u osnovi. Tvorbu riječi treba promatrati ponajprije kao proces koji obuhvaća u tom području samo one tvorbe koje su dobivene pomoću elemenata koji već postoje u jeziku. Tako su npr. posuđenice, koje nisu integrirane u jezičnom sistemu, isključene iz tvorbe riječi. Centralna točka ovakvog proučavanja tvorbe riječi je pronalaženje i opisivanje mehanizama koji upravljaju proizvodnjom riječi, polazeći od već postojećih osnova u jeziku, i to isključivo u sinkronijskoj perspektivi. Budući da se radi o proizvodnji riječi, zadržimo se na definiciji riječi. Možemo početi od tradicionalne i općenito prihvaćene definicije riječi. Riječ je autonomna jedinica koja ima izraz i sadržaj (signifiant i signifié u terminologiji de Saussurea). Određeni slijed glasova (akustična slika, označitelj) nosi i određeni sadržaj (koncept, označeno). Znači, riječ je znak. Tvorba riječi proučava samo

one riječi za koje se može pokazati da su sastavljene od manjih dijelova koji su znakovi. To znači da se analiza provodi na planu izraza i na planu sadržaja.

U tvorbi riječi suvremenoga jezika proučavanoj u sinkronijskoj perspektivi proučavaju se samo riječi motivirane u odnosu na osnovu. Analiziraju se samo jasne tvorenice, tj. izvedenice za koje lingvist može napraviti preobliku i koje se mogu rastaviti na osnovu i sufiks. U tvorbi riječi proučavanoj u sinkronijskoj perspektivi današnji govornik u paru *allegro* — *allegrezza* uočava samo horizontalnu vezu između prve i druge riječi, tj. između osnove i izvedenice. Ta veza se određuje prisutnošću sufiksa koji u linearnom smjeru slijedi osnovu. Sufiks se identificira opozicijom prema drugom sufiksu koji može uključiti i različitu sintaktičku kategoriju (*allegro* — *allegrezza* — *allegria* — *allegramente* — *rallegrare*) i usporedbom, odnosno mogućnošću zamjene, sa sufiksanim tvorenica istoga tipa (*altezza* — *grandezza* — *grossezza* itd.). Za današnjeg govornika, tj. za korisnika jezika, važno je da može uočiti formalni odnos s riječima koje imaju istu osnovu (ali različit sufiks) i s riječima koje imaju isti sufiks (ali različitu osnovu). Ako se lingvist stavi u poziciju današnjega govornika, on izražava osjećaj govornika putem formalnog postupka analize riječi na manje dijelove, koji su također znakovi i koji se pojavljuju u drugim jezičnim jedinicama. Međutim, za povjesničara jezika glavnu važnost ima činjenica da *allegro* i *allegrezza* proizlaze vertikalno od latinskoga jezika. Povjesničar jezika vidi sufiks u povijesnoj perspektivi koja je nepoznata korisniku jezika. Da bismo mogli bolje ilustrirati ono što smo rekli, evo još primjera, i to iz hrvatskoga jezika. U paru *mlad* — *mladost* horizontalna veza koju govornik uočava određena je prisutnošću sufiksa i riječ se analizira kao *mlad* — *ost*. I osnova i sufiks jesu jezični znakovi koji imaju svoj izraz i sadržaj i pojavljuju se u drugim jezičnim jedinicama: *mlad* - *ić*, *po* - *mlad* - *iti se*; *star* - *ost*, *lud* - *ost*. Veza između osnove i izvedenice određuje se prisutnošću sufiksa, a sufiks se identificira opozicijom prema drugom sufiksu koji može uključiti i različite sintaktičke kategorije (*mlad* — *mladost* — *mladić* — *po* - *mladiti se*) i usporedbom sa sufiksanim tvorbama istoga tipa (*mladost* — *ludost* — *starost*).

U proučavanju tvorbe riječi u suvremenom jeziku i u sinkronijskoj perspektivi važan je kriterij da današnji govornik (korisnik jezika) mora jasno vidjeti sintaktičku i semantičku vezu tvorene riječi s rečenicom koja se nalazi ispod tvorenice, tj. s njezinom dubinskom strukturom. Govornik je svjestan jednakosti između izvedenice i preoblika koje se mogu napraviti za izvedenicu: *allegrezza* —> *la qualità di chi è allegro*, *l'essere allegro*, *lo stato d'animo di chi è allegro*; ili *blagost* —> *osobina onoga koji je blag*, *osobina onoga što je blago*. Važno je napomenuti da su definicije značenja koje nalazimo u jednojezičnim rječnicima, a koje su zapravo sinonimijske jednakosti za danu riječ, različite od dubinskih struktura koje predlaže generativno-transformacijska gramatika. Zapravo, definicije iz rječnika pripadaju leksikografskoj tradiciji i odraz su kulturne norme jezične sredine u kojoj su nastale; one su zapravo sinonimni izrazi za određenu riječ izraženi u obliku korektno formuliranih definicija koje slijede sintaktičke norme jezika. Dubinske strukture koje predlaže generativno-transformacijska gramatika mogu biti (i često i jesu) formalno nesavršene, tj. ne odgovaraju sintaktičkim kriterijima koji vrijede u jeziku, ali bitno je da dubinska rečenica proizlazi iz unutarnjeg mehanizma jezika, a to je jezična sposobnost govornika.

Općeprihvaćena definicija tvorbe riječi je da je tvorba riječi jezični proces kojim se tvore nove jezične jedinice polazeći od materijala koji postoji u jeziku. Možemo govoriti o tvorbi riječi ako postoji tvorbeni obrazac za riječ i ako se može napraviti preoblika u kojoj je sadržana osnova izvedenice i značenje sufiksa. Ako primijenimo na tvorbu riječi dostignuća lingvističke nauke i iskustva ostvarena u posljednje vrijeme možemo dati modernizirani prikaz tvorbe riječi prema kojemu se tvorba riječi ne sastoji u mehaničkom pridruživanju (dodavanju) tvorbenih elemenata kako postupa strukturalizam (tako u izvođenju imamo slijed osnova + sufiks + nastavak), a to je samo vanjski aspekt tvorbe riječi, nego je bitno to što je govornik svjestan da može prijeći od riječi na rečenicu i, obratno, od rečenice na riječ. Ako govornik pozna osnovu i budući da posjeduje jezičnu sposobnost, on može konstruirati niz novih riječi koje su upravo glavni izvor bogaćenja jezika iznutra. Tvorba riječi, znači, unapređuje motiviranost označenoga i obogaćuje jezik pojedinim leksičkim jedinicama koje su međusobno povezane i motivirane. Kod jezičnog posuđivanja, koje predstavlja bogaćenje jezika izvana, jezik se obogaćuje samo pojedinim leksičkim jedinicama koje nisu motivirane jezičnim materijalom koji već postoji u jeziku i koje nisu integrirane u jezičnom sustavu tog jezika. Katkada nalazimo slučajeve da se posuđenica integrira u jezični sustav do te mjere da služi kao osnova za tvorbu novih riječi:

- tal. *bar* — *barista*
camion — *camionista, camionistico, camioncino, camionetta*
garage — *garagista*
tennis — *tennista, tennistico*
- hrv. *kaučuk* — *kaučukov, kaučukovac*
šofer — *šoferski, šofirati*
tenis — *tenisač, teniski*

Transformacijska analiza počela se prvo primjenjivati na složenice.¹ U toku šezdesetih godina više nije bilo sumnje da se složenice mogu proučavati transformacijskom metodom. Tako Lees² u svojoj knjizi obrađuje složenice transformacijskom metodom. Transformacijska analiza počela se upotrebljavati najprije na području složenica, jer je sam karakter složenica, čiji su sastavni dijelovi samostalne riječi, nametnuo upotrebu ove metode. Kod složenica značenje se izvodi iz sintaktičkog odnosa njihovih dijelova. A to je već sintaksa, jer sintaksa počinje već tamo gdje se kombiniraju dva morfema. Transformacijska sintaksa (transformacijska metoda je primijenjena prvo na sintaksi) izgradila je aparat kojim se mogu analizirati postojeće jezične postavbe i daje pravila za proizvodnju novih ovjerenih postava. Složene riječi mogu se smatrati transformacijama rečenica s različitim sintaktičkim odnosima, te se složenice i klasificiraju prema obliku rečenice na koju se mogu svesti. Kasnije se pokazalo da se transformacijska analiza može primijeniti i na izvedenice, jer i one su zapravo odraz određenih sintaktičkih odnosa.³ Stvaranje lingvi-

¹ I. Klajn u svojim radovima (vidi Klajn 1972. i 1974) govori iscrpno i kritički o primjeni generativno-transformacijske metode u proučavanju složenica, a i izvedenica.

² O tome vidi Lees 1960.

³ Neki znanstvenici bi rado primijenili transformacijsku metodu samo na neka područja tvorbe riječi, kao npr. na slaganje, o čemu piše i W. Motsch (vidi Motsch 1970). Međutim, danas je jasno da se cjelokupna tvorba riječi, pa tako i sufiksna tvorba, može promatrati kao skup međusobno povezanih procesa koji odgovaraju istom mehanizmu jezika.

stičkog znaka ide usporedo sa stvaranjem rečenica. U stvari, ne postoji lingvistički znak koji po svojoj prirodi ne bi bio određen da se može kombinirati s drugim znakovima tvoreći rečenice koje služe komunikacijskom izmjenjivanju među članovima jedne zajednice. A što je najvažnije za tvorbu riječi u suvremenom jeziku, to je da današnji govornik može u svakom času osjetiti da može zamijeniti znak rečenicom i obrnuto. Rečenica predstavlja označavanje izvanjezične realnosti sve dok nije prisutno postojanje lingvističkog znaka. Ili obrnuto, u metalingvističkom jeziku jedinstveni znak stavlja se kao ekvivalent rečenice. Jednakost riječ — rečenica odrazuje ne samo mehanizam koji postoji u mozgu svakoga govornika nego konkretno znanje koje se raspoznaje u određenom povijesnom i socijalnom okviru.

Između osnove i izvedenice⁴ postoje sintaktički, semantički i formalni odnosi. Formalni aspekt treba smatrati sekundarnim faktorom s obzirom na semantički i sintaktički odnos. Lingvist proučava one parove riječi među kojima osim formalnoga postoji i semantički i sintaktički odnos. Tako za lingvistu nije važno što među riječima *strutto* i *struttura* postoji formalni odnos, ove riječi nisu u međusobnoj tvorbenoj vezi. Među riječima *stol* i *stolac* (ili *stolica*)⁵ i *strutto* i *struttura*, *tappo* i *tappetto* postoji samo formalna veza, ali među njima nema semantičke veze po kojoj bi se one dovele u tvorbenu vezu. Ali u paru *kositi* — *kosac* ili *sasso* — *sasseto* postoji formalni, semantički i sintaktički odnos, te su ove riječi u tvorbenoj vezi. Katkada je teško postaviti oštru granicu među riječima koje su motivirane i za koje postoji tvorbeni obrazac, što znači žive tvorenice, i onima koje nisu motivirane, znači nisu žive tvorenice. Tu treba uzeti u obzir sociolingvistički moment, tj. sociolingvističku stupnjevitost motivacije: što se tiče talijanskoga jezika, obrazovani govornik koji pozna latinski jezik bazira svoja uspoređivanja na riječima iz latinskoga jezika i smatra motiviranim mnoge riječi suvremenoga talijanskoga jezika koje prosječni govornik ne osjeća kao motivirane riječi jer ih ne može usporediti s latinskim riječima istoga značenja. Tako se katkada stvaraju više ili manje bliske ili točne usporedbe koje manje obrazovani govornik ne može uočiti. Katkada se pribjegava analogiji te se po analogiji dovode u tvorbenu vezu neke riječi. Tako za neke korisnike jezika postoji tvorbeni veza među riječima *spaghetti* i *spago*, dok drugi smatraju da se tu ne može govoriti o motiviranosti riječi *spaghetti* imenicom *spago*.

Za proučavanje tvorbe riječi u suvremenom jeziku lingvist treba da se stavi u objektivni položaj, da proučava samo motivirane riječi i da ne poseže u povijest jezika, te da isključi iz razmatranja historijske usporedbe. Sposobnost da se može prijeći od riječi na rečenicu i da se može izvršiti put u obratnom smjeru glavni je faktor koji čini tvorbu riječi živim procesom. Govornik je u stanju da uoči serije riječi koje su međusobno povezane po obliku i po sintaktičko-semantičkoj vezi. Ta povezanost s dvostrukog stajališta, formalnog i sintaktičko-semantičkog, mora biti vidljiva u svakom tvorbenom paru⁶ jer se samo u tom slučaju može govoriti o motivaciji.

⁴ Riječ od koje se u tvorbi polazi naziva se osnovna riječ, a riječ koja tvorбом nastaje naziva se tvorenica. Kad se radi o sufiksnoj tvorbi, tvorenica je izvedenica.

⁵ Primjer je uzet iz referata S. Babića (vidi Babić 1978, str. 9), gdje kaže: »Riječi *stolac* i *stolica* izvedene su od imenice *stol*, ali među njima nema semantičke veze po kojoj bi se one dovele u tvorbeni obrazac, prema tomé *stolac* i *stolica* su netvorbene riječi.»

⁶ U slučaju izvođenja to su leksička osnova i izvedenica koja je tvorbeni riječ. Lexička osnova je riječ koja sadrži gramatičku kategoriju i koja može biti podložna transformacijama. Sa stanovišta

Svaki leksički morfem, bilo jednostavan, bilo već rezultat tvorbenoga procesa, može predstavljati osnovu izvedenice: *basso* — *bassezza*, *scorrevole* — *scorrevolezza*, *nizak* — *niskost*, *opunomoćiti* — *opunomoćitelj*. U leksiku shvaćenom kao živo spremište koje stoji na raspolaganju jezičnoj zajednici govornika da bi se od postojećih riječi mogle tvoriti nove, nije potrebno razlikovati jednostavne riječi i riječi sa sufiksom, nego riječi koje predstavljaju žive i produktivne osnove od riječi koje su neplodne za leksičko stvaranje. Za proučavanje tvorbe riječi u suvremenom jeziku sa sinkronijske perspektive bitno je da je tvorba riječi motivirana za govornika i da on jasno vidi da je moguće odvojiti sufiks od ostatka riječi i da osjeti da je zamjena sufiksa nekim drugim sufiksom normalan mehanizam u jeziku. Dok strukturalistička škola predlaže u stvari analizu na neposredne sastavnice privilegirajući psihološki aspekt tvorbenoga postupka, uveličavajući funkciju analogije i evidentirajući paradigmatske odnose u jeziku, jer razlikuje konstitutivne elemente pomoću opozicije i komutacije, idući u analizi sve do najmanjeg elementa koji se više ne može analizirati, generativno-transformacijska škola privilegira sintagmatski odnos, jer pretpostavlja postojanje dubinskih struktura u kojima je zapravo sadržana jezična sposobnost govornika. Kada se proučava tvorba riječi u transformacijskoj perspektivi, jasno se vidi da je tvorba novih riječi aktivan proces koji se ostvaruje u jezičnoj zajednici govornika i da je to nešto sasvim drugo od »anatomije« riječi koju vrši lingvist.

Jedan od uvjeta da bi riječ mogla biti definirana kao izvedenica jest zahtjev da se riječ može analizirati glasovno i semantički. Ako slijedimo ovo stajalište, moramo slučajeve supletivizma, koji su česti u tvorbi riječi, a mogu biti na fonološkoj, morfološkoj i semantičkoj razini, isključiti iz tvorbe riječi. Na morfološkoj razini, kad su posrijedi alomorfi, zapravo treba odrediti kada se radi o alternantnim a kada o supletivnim alomorfima. Ovdje možemo citirati S. Babića:⁷ Oni (alomorfi) mogu biti alternantni i supletivni. I jedni i drugi imaju isto značenje, ali alternantni alomorfi moraju biti glasovno srodni (bliski), tj. moraju biti djelomično istovjetni u glasovnom sastavu i njihovu poretku. Ako alomorfi nemaju glasovne srodnosti, tj. ako je glasovni sastav potpuno različit, onda se nazivaju supletivni. Držeći se strukturalističke teorije, lingvist mora konstatirati da, kad su posrijedi supletivni alomorfi, tvorbeno veza među riječima ne postoji na sinkronijskoj razini. Iako transformacijski pristup tvorbi riječi stavlja u prvi plan sintaktičke i semantičke odnose, ne možemo zanemariti oblik, i zato se u tvorbi riječi ne možemo odreći da proučavamo slučajeve supletivizma. Takvom postupku pribjegavamo samo u onim slučajevima kad nedostaje izvedenica koja je i formalno motivirana. Izvedenica *spettatore* motivirana je sufiksom *-tore* kao imenica koja znači vršitelja radnje, ali ne postoji semantička veza s osnovom; semantički kontakt je razbijen i više ne postoji. *Spettatore* je *colui che guarda*, a ne *colui che spetta*, jer glagol *spettare* u suvremenom jeziku nema više značenje 'gledati očima', potpuno se udaljio od značenja latinskoga glagola *spectare* koji je značio 'gledati, pro-

transformacijske gramatike leksička osnova je skup sastavljen od fonološke sekvence, gramatičke kategorije i afiksalnog morfema. Ona se razlikuje od korijena, koji je apstraktna tvorevina koju upotrebljava povjesničar jezika koji istražuje porijeklo riječi. Dok je korijen jezika prisutan u povijesnoj lingvistici i govornik ga ne primjećuje, osnova je sasvim sinkronijski pojam, tj. osnova je ono što govornik osjeća kao živo i produktivno.

⁷ Tekst je uzet iz referata S. Babića (vidi Babić 1978, str. 13).

matrati'. Tako izvedenice *spettatore* i *spettatrice* ne možemo dovesti u tvorbe-
nu vezu s glagolom *spettare*. Uvođenje leksičkog supletivizma omogućuje nam
da ponovno uspostavimo semantičku motivaciju kod izvedenica *spettatore* i
spettatrice kod kojih leksem *guard-*, koji znači 'gledati', zamijenimo leksemom
spett- kod deverbalnih imenskih izvedenica. Transformacijska metoda nam
daje mogućnost da slučajeve supletivizma razriješimo pomoću dubinske reče-
nice koja sadrži riječ koja motivira izvedenicu, iako formalna veza između
osnove i izvedenice nije uočljiva. To jest, generativno-transformacijska me-
toda nam daje mogućnost da slučajeve supletivizma proučavamo u sinkronij-
skom opisu tvorbe riječi ne ulazeći u povijest jezika. Ako za izvedenice *spetta-
tore* i *spettatrice* konstruiramo dubinske rečenice: *colui che guarda uno
spettacolo* → *spettatore* i *colei che guarda uno spettacolo* → *spettatri-
ce*, možemo govoriti o sintaktičkoj, semantičkoj i formalnoj vezi, iako transfor-
macijski pristup stavlja u prvi plan sintaktičke i semantičke odnose. Uvođenje
leksičkog supletivizma u tvorbu riječi, predstavljenog rječnikom generativ-
no-transformacijske metode, omogućuje da se ponovno uspostavi semantička
motivacija u nekim grupama izvedenica. Kod leksičkog supletivizma radi se
samo o semantičkoj motivaciji unutar nekih grupa izvedenica, dok morfološka
motivacija u istima ne postoji.

U proučavanju tvorbe riječi iz ovakve perspektive najveća pažnja posveće-
na je proučavanju sintagmatskog aspekta sufiksalnog izvođenja. Ali važnost
paradigmatskih odnosa u proučavanju tvorbe riječi je očita. Lingvistička me-
toda koja uzima u obzir paradigmatske odnose u tvorbi riječi i time razja-
šnjava neka važna pitanja iz problematike tvorbe riječi razlikuje se od kla-
sičnog transformacionalizma, koji se poistovjećuje s teorijom Chomskoga iz
1965. god., koji je zatvoren u proučavanju sintagmatskih odnosa. Iako se niti
transformacijskom metodom ne mogu riješiti svi problemi tvorbe riječi, ipak
ona ide dalje od rezultata koje je postigao strukturalizam. Isticanje dubinske
strukture omogućuje da se ilustrira ne samo funkcionalna transpozicija kod
tvorbe riječi od postojećih elemenata u jeziku nego i semantička transpozicija
koja najviše interesira leksik. Riječi koje su formalno identične imaju razli-
čite dubinske strukture, što je važno i sa semantičkog i sa leksičkog stano-
višta, tako *glorioso* znači: '*che ha gloria*' i '*che procura gloria*'. Nije toliko
važna činjenica što u tvorbi riječi jednoj leksičkoj jedinici odgovara često više
od jedne analitičke dubinske rečenice, nego je važno to što smo svjesni činje-
nice da govornik raspolaže za svaku tvorbenu riječ s ekvivalentnim rečenicama
koje su sažete u metalingvističkoj rečenici. Kada se gubi semantičko-sintak-
tički odnos koji veže dvije ili više riječi koje imaju zajedničku osnovu, može se
govoriti o tvorbi riječi samo u povijesnoj perspektivi, a ne kao o živom pro-
cesu.

Proučavajući tvorbu riječi sa transformacijskoga stanovišta, mogu se pro-
matrati u jedinstvenoj perspektivi oni slučajevi tvorbe koje tradicionalna ana-
liza promatra kao iznimke. U stvari, i u slučaju izvedenica s nultim sufiksom
(kao *abbozzo* od *abbozzare*, *classifica* od *classificare*, *deroga* od *derogare*,
noleggio od *noleggiare*) i u slučaju takozvanog nepravog izvođenja, koje se u
talijanskoj terminologiji za tvorbu riječi naziva la *derivazione impropria* (kao
imenica *il passeggiare* izvedena od glagola *passeggiare*, *il vagheggiare* od gla-
gola *vagheggiare*), osnovno je da se ostvaruje proces transformacije putem
kojega se dobiva novi leksički morfem koji pripada različitoj sintaktičkoj kla-

si od one kojoj pripada početni morfem. Taj proces se događa i bez posredovanja sufiksalnog elementa.

Iz ovih razmatranja najbitnije je to da se proučavaju samo žive i jasne tvorenice, riječi za koje se može napraviti preoblika i koje su motivirane u odnosu na osnovu koja mora biti sadržana u preoblici. U proučavanju tvorbe riječi iz ovakve perspektive najveća je pažnja posvećena proučavanju sintagmatskog aspekta tvorbe riječi.

Literatura

- Babić, S., *Suvremeni problemi tvorbe riječi*, »Jezik«, Zagreb, XXII, 1976, str. 41—47.
 Babić, S., *Granica između tvorbenih i netvorbenih (motiviranih i nemotiviranih) riječi*, Prilozi — VIII, *Međunarodni slavistički kongres*, Hrvatsko Filološko društvo, Zagreb, 1978, str. 7—14.
 Dardano, M., *La formazione delle parole nell'italiano di oggi*, Roma, 1978.
 Dardano, M., *Preliminari per lo studio della formazione delle parole nell'italiano di oggi. Aspetti lessicologici e semantici*, »Lessico e semantica, Atti del XII« *Congresso internazionale di studi della SLI*, Roma, 1981, str. 275—291.
 Klajn, I., *La definizione della parola composta e i composti italiani*, »Živi jezici«, XIV, Beograd, 1972, str. 45—64.
 Klajn, I., *Intorno alla classificazione della parola composta*, »Živi jezici«, XVI, Beograd, 1974, str. 59—74.
 Lees, R. B., *The Grammar of English, Nominalizations*, Bloomington, Indiana, 1960.
 Motsch, W., *Zu einigen Problemen der Wortbildung*, »Actes du Xe Congrès international des linguistes«, Vol. IX, Bucarest, 1970, str. 561—566.
 Tekavčić, P., *Grammatica storica dell'italiano*, volume III, *Lessico*, Bologna, 1970.
 Vučetić, Z., *Suvremeni talijanski jezik — Tvorba riječi*, Zagreb, 1979.

ALCUNI PROBLEMI NELLA FORMAZIONE DELLE PAROLE

Riassunto

Nella formazione delle parole della lingua contemporanea in una prospettiva sincronica vanno analizzate soltanto le parole vive e trasparenti, le parole che il parlante di oggi considera come motivate rispetto ad una base. La grammatica generativo-trasformativa ci permette di chiarire meglio alcuni aspetti della formazione delle parole: il suffisso zero, la derivazione impropria, la modificazione della base.

Il parlante di oggi può constatare in ogni momento l'intercambiabilità tra frase e segno unico. Nel discorso metalinguistico diciamo che il segno unico è posto come equivalente della frase. L'equivalenza parola — frase riflette non soltanto un meccanismo della mente, ma una conoscenza concreta che si individua in un quadro sociale definito. La capacità di passare dalla parola alla frase soggiacente e di compiere il percorso in senso inverso è un fattore che fa della formazione delle parole un procedimento vivo e produttivo.